

УДК 339.9:537

РОЗРОБКА КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ЕФЕКТИВНОГО ВЕДЕННЯ М'ЯСНОГО СКОТАРСТВА

*Поліщук О.М., к.е.н., викладач кафедри обліку і аудиту
Уманський національний університет садівництва*

В даній статті на прикладі сільськогосподарського підприємства розроблено комплексну систему ефективного ведення м'ясного скотарства що являє собою оптимальне поєднання галузей тваринництва і рослинництва.

Ключові слова: конкурентоспроможність, м'ясне скотарство, комплексна система, моделювання, стратегія розвитку підприємства.

Постановка проблеми. Основним завданням сучасного сільського господарства є забезпечення населення України продуктами тваринного походження на основі подальшого розвитку вітчизняної аграрної економіки. Однією з головних проблем сільськогосподарського підприємства є організація найбільш ефективного використання всіх наявних ресурсів, які є в його розпорядженні. Дотримання норм ефективного використання ресурсів в господарствах має забезпечити наявність такої важливої складової, як планування – основної функції управління.

Аналіз останніх досліджень. Проблемам планування діяльності підприємств присвячено праці вчених Л.В. Албанської, Л.О. Бабенко, М. П. Кулікова, М.М. Тунєєва, В.Ф. Сухорукова та інших. Але, на нашу думку, в теперішній час все ще існує нестача розробок стосовно використання методів планування оптимального поєднання галузей сільського господарства залежно від специфіки функціонування підприємств.

Мета статті. На основі оптимального поєднання галузей тваринництва та рослинництва розробити комплексну систему ефективного ведення м'ясного скотарства в аграрних формуваннях.

Виклад основного матеріалу. Одним із методів визначення організаційно-економічних чинників конкурентоспроможності галузі м'ясного скотарства та пошуку резервів її підвищення є прогнозування на перспективу.

Найпоширенішим методом розробки прогнозів на перспективу та знаходження оптимальних планів є економіко-математичне моделювання. Тому стратегію розвитку галузі м'ясного скотарства розроблено на прикладі сільськогосподарського підприємства, яке займається вирощуванням великої рогатої худоби. В результаті буде отримано оптимальний план підвищення ефективності вирощування та відгодівлі молодняка великої рогатої худоби, а також підприємства в цілому, який найбільш повно враховує природно-економічні особливості місцевості.

При розробці математичної моделі задачі визначені основні змінні, які дають можливість установити площі сільськогосподарських культур та поголів'я різних видів тварин, а також запропонувати оптимальний кормовий раціон тварин. При цьому вводяться змінні - групування тварин по статевовікових групах та відтворення стада великої рогатої худоби. Вводяться також змінні для визначення фінансових результатів від виробничо-фінансової діяльності підприємства та додаткового залучення виробничих ресурсів.

Всі введені в економіко-математичну модель змінні за допомогою системи лінійних нерівностей та рівнянь пов'язані між собою. Дана система обмежень економіко-математичної моделі формує умови, яких необхідно дотримуватись при досягненні поставленої мети.

Виконання поставлених умов має бути досягнуто при максимізації певного результату, який виражається через критерій оптимальності. За критерій оптимальності в ринкових умовах доцільно приймати максимум прибутку. Через те, що максимальна сума прибутку в найбільшій мірі відповідає напрямку виробничо-фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств.

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
«Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку агропромислового
виробництва України в контексті інтеграції у світову економіку»**

Математична модель формування стратегії кожного сільськогосподарського підприємства, що займається відгодівлею молодняку ВРХ може бути представлено:

В результаті вирішення економіко-математичної задачі розміром 58 змінних на які нараховано 61 обмеження, визначені оптимальні розміри кожної галузі підприємства, їх співвідношення які забезпечують високоефективну відгодівлю молодняку ВРХ при максимальному прибутку.

Економіко-математична модель процесу співвідношення галузей – одна з головних у системі економіко-математичних моделей для оптимального планування сільськогосподарського виробництва. Дослідження за такою моделлю дають можливість отримати оптимальне співвідношення галузей підприємства.

Нами запропоновано оптимальну структуру посівних площ в підприємстві для відновлення і розвитку кормовиробництва, а також для забезпечення тварин власними кормами.

Всі галузі тваринництва будуть забезпечені повноцінними кормовими раціонами. В зв'язку з тим, що в досліджуваних сільськогосподарських підприємствах провідною галуззю є відгодівля молодняку ВРХ, для забезпечення високопродуктивного та конкурентоспроможного її розвитку встановлені оптимальні кормові раціони, які забезпечують поголів'я молодняку кормами на різних періодах його вирощування та відгодівлі.

Розрахунки та практичний досвід досліджуваного підприємства (СТОВ «Перемога» Золотоніського району Черкаської області) показує, що молодняк ВРХ доцільно вирощувати та відгодовувати на м'ясо згідно прийнятих вікових періодів та з врахуванням окремих груп порід.

Встановлено, що для кожного періоду вирощування та відгодівлі молодняку ВРХ доцільно визначити оптимальні кормові раціони. В залежності від площі сільськогосподарських угідь, яку має підприємство в своєму користуванні, для того щоб забезпечити себе кормами власного виробництва, важливо встановити оптимальну кількість поголів'я молодняку ВРХ.

Таблиця 1

Ефективність відгодівлі великої рогатої худоби в СТОВ «Перемога»

Показники	2010 р.	2011 р.	2012 р.	В середньому за 2010-2012 р. р.	Оптимальне значення (2017 р.)
Кількість корів, гол.	560	508	497	522	521
Середньорічне поголів'я, гол.	1264	1317	1269	1283	826
Маса приросту, ц	1682	1940	2177	1933	2506
Середньодобовий приріст, г	364	404	470	413	773
Маса реалізації, ц	1597	1792	1738	1709	2290
Виручка від реалізації, тис грн	745,2	1348,7	1371,4	1155	2855,9
Собівартість реалізації, тис грн	837	1215,5	1177,4	1077	1833,8
Прибуток, тис грн	-91,8	133,2	194	78	1022,1
Рівень рентабельності, %	-11,0	11,0	16,5	7,3	55,7

СЕКЦІЯ 1

«Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу та фінансів в агропромисловому виробництві України: теорія і практика»

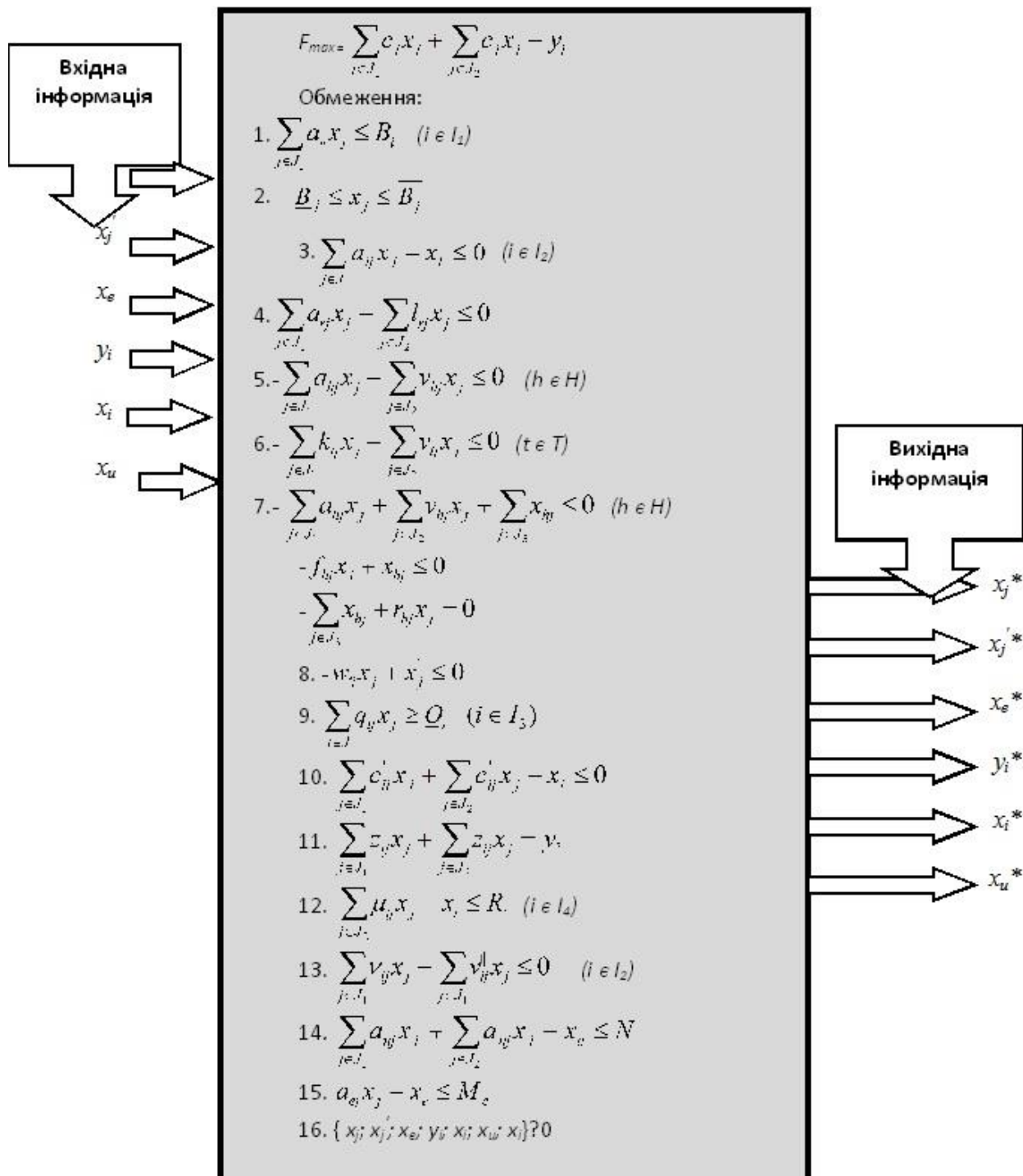

Рис. 1. Математична модель формування стратегії сільськогосподарського підприємства, що займається відгодівлею молодняку ВРХ

Змінні величини:

x_j – розмір j – ої галузі рослинництва або тваринництва;

x_j' – поголів'я різних статевовікових груп молодняку ВРХ;

x_u – залучення додаткових трудових ресурсів;

x_e – залучення додаткової техніки;

\bar{x}_i – сума валової продукції в порівняльних цінах;

y_i – затрати на виробництво і реалізацію сільськогосподарської продукції

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
«Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку агропромислового
виробництва України в контексті інтеграції у світову економіку»**

Планові розрахунки дають можливість зробити висновок, що підприємству на площі 2167 га сільськогосподарських угідь доцільно утримувати 826 голів ВРХ. Рівень рентабельності виробництва яловичини становитиме 55,7%.

Висновки. На основі модального сільськогосподарського підприємства, розроблено стратегію розвитку галузі м'ясного скотарства для регіону. Завдяки оптимізації і збалансованості кормових раціонів, підприємства мають можливість скоротити витрати кормів на годівлю тварин, а отже і зменшити собівартість виробництва продукції м'ясного скотарства. Це дасть змогу вивести галузь тваринництва із затяжної економічної кризи і отримувати прибутки від виробництва м'яса.

Список літератури:

1. Ключко В.М. Актуальні шляхи підвищення економічної ефективності виробництва продукції тваринництва в Україні / В.М. Ключко // Агросвіт. - № 23. – 2013. – С. 29-34.
2. Куліков М.П. Економіко-математичне моделювання фінансового стану підприємства. Навчальний посібник / Куліков П.М., Іващенко Г. А. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. - 178 с.
3. Погорелов Ю.С. Моделювання розвитку підприємства / Ю.С. Погорелов // Актуальні проблеми розвитку підприємств. - № 10. – 2009. – С. 51-59.

The comprehensive system of effective livestock breeding as an optimal combination of livestock and crop production is developed in this article on the example of the agricultural enterprise.

Keywords: *competitiveness, livestock breeding, comprehensive system, modeling, development strategy of the company.*